

Veel gestelde vragen over de watersleutel

Dit document geeft antwoord op een aantal veel gestelde vragen over het gebruik van de watersleutel en de aanpassing van de watersleutel in juni 2020. Als u andere vragen heeft kunt contact opnemen met de wateradviseur voor uw gemeente.

Rekenmethode

Hoe rekent de watersleutel?

Waarom hoef ik geen peilstijging in te vullen? Welke gebruikt de watersleutel dan?

Vroeger was de compensatie altijd 325 m³/ha. Waarom gebruiken jullie nu de watersleutel?

De opgave die de watersleutel berekent, wijkt af van de ABC-bergingsnormen/de berekening met de oude watersleutel. Hebben we al die tijd te weinig /te veel waterberging gevraagd?

Aanpassing watersleutel

Waarom wordt de watersleutel aangepast en wat verandert er?

Op welk beleid is de aanpassing van de watersleutel gebaseerd?

Ik heb al eerder een watersleutel ingevuld voor mijn ontwikkeling. Welke berekening geldt nu de watersleutel wordt aangepast? Hebben jullie een overgangsregeling?

Gebruik van de watersleutel

Waarom zijn de peilgebiedsnamen zo lastig?

De watersleutel rekent niet goed/ de gegevens kloppen niet.

De verharding neemt niet toe bij mijn ontwikkeling. Waarom moet ik dan toch compenseren? /Waarom moet ik de watersleutel dan toch invullen?

In mijn gemeente is overstortbemaling aanwezig. Houdt de watersleutel daar rekening mee?

Mag ik compenseren in een ander peilgebied?

Welke verharding (planologisch/fysiek) hanteert de watersleutel?

Mijn ontwikkeling betreft een tijdelijke wijziging van het bestemmingsplan. Moet ik daarvoor ook compenseren?

Hoe vul ik halfverharding/ waterpasseerbare verharding in in de watersleutel?

Is watersleutel toepasbaar voor grotere plannen?

Is er een kruimelgevallenregeling voor hele kleine ontwikkelingen?

Als ik aan de watersleutel voldoe ben ik dan automatisch beschermd voor wateroverlast (provinciale norm)?

Klimaat

Welk klimaatscenario wordt gebruikt voor de berekening van de wateropgave?

Wordt met de watersleutel water-op-sstraat-problematiek opgelost? / Houdt de watersleutel rekening met de stresstest?

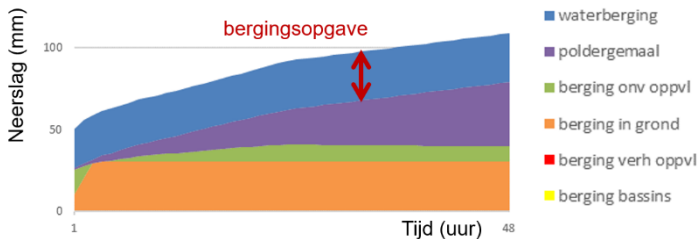
Delfland geeft met de watersleutel een wateropgave aan. Van de gemeente moet ik ook water vasthouden. Is dat niet dubbel?

Delfland geeft subsidie voor klimaatadaptatie, mag ik deze inzetten voor de opgave uit de watersleutel?

Rekenmethode

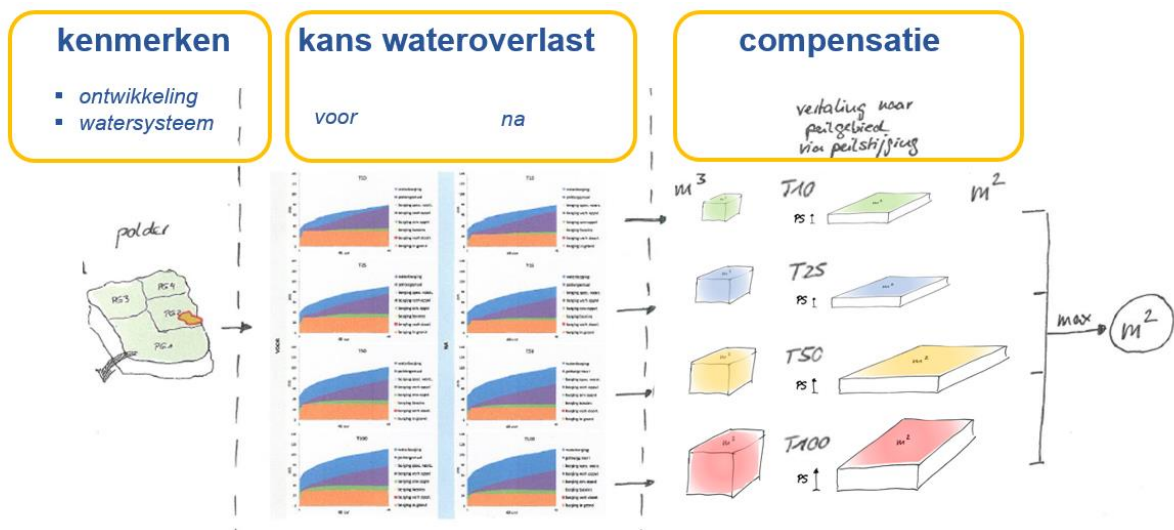
Hoe rekt de watersleutel?

De watersleutel gebruikt regenduurlijnen (de gemiddelde neerslag die in een bepaalde tijdsperiode kan vallen) voor verschillende herhalingstijden (de frequentie waarmee een neerslaggebeurtenis verwacht wordt).

De neerslag wordt over verschillende 'bakjes' verdeeld. Een deel van de neerslag wordt bijvoorbeeld geborgen in de bodem, op het maaiveld of wordt weggepompt door het poldergemaal. Vervolgens blijft een hoeveelheid water over, die moet worden geborgen in het oppervlaktewater, doordat het peil stijgt.

De watersleutel berekent de bergingsopgave op basis van verschillende kenmerken van het watersysteem en de ontwikkeling. Dit wordt gedaan voor zowel de huidige als de toekomstige situatie (voor en na de ruimtelijke ontwikkeling). Zo ontstaat een verschil: de hoeveelheid water die moet worden geborgen om de effecten van de ontwikkeling te compenseren en aan het stand-still beginsel te voldoen.

Voor verschillende herhalingstijden wordt de compensatieopgave in m^3 waterberging berekend. Vervolgens wordt per herhalingstijd op basis van de berekende peilstijging uit de watersysteemanalyse de benodigde hoeveelheid oppervlaktewater bepaald. De herhalingstijd met de grootste waarde is daarbij maatgevend (in het voorbeeld hierboven de rode kubus en het gele vlakje). Om aan het stand-still beginsel te voldoen moet de ontwikkeling immers op alle herhalingstijden voldoen aan de voorwaarden.

Waarom hoef ik geen peilstijging in te vullen? Welke gebruikt de watersleutel dan?

Om het benodigd oppervlak aan open water te berekenen, gebruikt de watersleutel de peilstijgingen die in de watersysteemanalyses per peilvak zijn bepaald voor verschillende herhalingstijden. De gebruiker hoeft in de watersleutel alleen het peilvak te selecteren, de hydrologische kenmerken van het peilvak worden door de watersleutel automatisch in de berekening verwerkt.

Bij de berekening van het benodigd oppervlak aan open water gaan we uit van de in de watersysteemanalyse berekende peilstijging. Dit is de werkelijk beschikbare waterberging. Alleen voor bemalen peilgebieden waar het laagste maaiveld ruim boven de berekende peilstijging ligt, gebruiken de maaiveldhoogte (met een bepaald maximum om ongewenst hoge peilstijgingen te voorkomen). Dit voorkomt dat in gebieden die robuust zijn voor wateroverlast een relatief groot ruimtebeslag voor open water nodig zou zijn. Dit is een risicogestuurde aanpak waarbij we beschikbare ruimte in het systeem waar mogelijk benutten ten gunste van het gebied.

Vroeger was de compensatie altijd 325 m³/ha. Waarom gebruiken jullie nu de watersleutel?

De ABC-bergingsnormen, die Delfland tot 2014 hanteerde, waren gebaseerd op een aantal aannames voor verhardingsgraad en hydrologische gebiedskenmerken. Voor stedelijk gebied werd bijvoorbeeld aangenomen dat de verhardingsgraad ca. 50 % zou zijn, daarbij gold een bergingsnorm van 325 m³/ha. Voor ander landgebruik of andere verhardingsgraden waren er ook voor 2014 al andere normen (bijvoorbeeld 170 m³/ha voor grasland, of 550 m³/ha voor bedrijventerrein met een verhardingsgraad van 80%).

Met de invoering van de beleidsnota 'Beperken en voorkomen van wateroverlast', zijn de ABC-bergingsnormen komen te vervallen en hanteert Delfland ondermeer het stand-still beginsel. Dit komt voort uit de behoefte meer effectgericht te werken en onderscheid te maken tussen verschillende polders en ontwikkelingen. De aannames die aan de ABC-normering ten grondslag lagen, bleken namelijk voor veel situaties niet te kloppen.

De opgave die de watersleutel berekent, wijkt af van de ABC-bergingsnormen/de berekening met de oude watersleutel. Hebben we al die tijd te weinig /te veel waterberging gevraagd?

De ABC-normen en de oude watersleutel waren gebaseerd op toen geldende inzichten en neerslagstatistieken. Op grond van de huidige neerslagstatistiek zou ook volgens de ABC-normering meer waterberging nodig zijn. Daarnaast werd klimaatverandering eerder niet meegerekend, dus voor dat deel werd in het verleden te weinig compensatie gerekend.

Tegelijkertijd gaan we in de nieuwe watersleutel op een andere manier met het stand-still beginsel om. Het hangt van de kenmerken van de specifieke ontwikkeling en het peilgebied af of de nieuwe watersleutel tot een hogere of lagere opgave zal leiden. Met deze aanpassing benadert de watersleutel steeds beter de werkwijze in watersysteemanalyses en de werkelijke effecten op het watersysteem.

Aanpassing watersleutel

Waarom wordt de watersleutel aangepast en wat verandert er?

Delfland gebruikt de watersleutel sinds de invoering van de beleidsnota 'Beperken en voorkomen van wateroverlast' in 2014. De afgelopen jaren heeft de watersleutel zich bewezen als succesvol instrument om bij het gros van de ruimtelijke plannen snel inzicht te krijgen in de compensatie-opgave. Sindsdien zijn de inzichten op een aantal punten veranderd en werd het tijd voor een actualisatie op de volgende onderdelen:

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de te verwachten effecten van klimaatverandering tijdens de levensduur van een ontwikkeling. De effecten van

hevigere neerslag op het oppervlaktewatersysteem worden daarom voortaan ook meegenomen in de berekening.

- De benodigde watercompensatie om aan het stand-still beginsel te voldoen wordt op een andere manier uitgevoerd. Daarmee wordt beter aangesloten bij de methodiek uit de watersysteemanalyses en benadert de berekening de werkelijke effecten beter.
- Delfland heeft als uitgangspunt dat de extra ruimte in waterberging die in sommige peilvakken aanwezig, is behouden moet blijven. Bijvoorbeeld om de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen. Door klimaatverandering expliciet mee te nemen in de berekening ontstaat er nu ruimte om dit principe gedeeltelijk los te laten. Voor gebieden waar voldoende ruimte is, rekent de watersleutel voortaan met een hogere beschikbare peilstijging. Delfland kiest daarmee voor een gebiedsspecifieke en risicogestuurde aanpak waarbij, waar mogelijk, de ruimte in het systeem wordt benut ten gunste van ontwikkelingen in het gebied.
- Tijdens het gebruik van de watersleutel de afgelopen jaren hebben we meer ervaring opgedaan met het instrument. Op basis van onze eigen ervaringen en reacties van gemeentes zijn een aantal aanpassingen gedaan waardoor de watersleutel gebruiksvriendelijker is. Zo hoeft de gebruiker voortaan alleen het juiste peilgebied te selecteren. De kenmerken van het watersysteem worden door de watersleutel zelf ingevuld. De kaart met peilgebieden is via een link in de watersleutel te raadplegen.

Op welk beleid is de aanpassing van de watersleutel gebaseerd?

De watersleutel geeft invulling aan het stand-still principe zoals benoemd in de Beleidsnota beperken en voorkomen wateroverlast (2014).

De aanpassingen in de watersleutel zijn in lijn met de uitspraken in het Bestuursakkoord 2019-2023 dat Delfland zich wil oriënteren op ontwikkelingen nu en in de toekomst en dat we inzetten op een gebiedsgerichte aanpak. De aanpassingen zijn in lijn met de lange termijn doelstelling Voorkomen van Wateroverlast na 2027 en het streven dat in de Begroting van Delfland in 2020 is opgenomen om ook in 2050 een zo klimaatbestendig en robuust mogelijk watersysteem te hebben. Dit doel is tevens benoemd in de Deltabeslissing 2014, waar Delfland zich aan heeft gecommiteerd.

Ik heb al eerder een watersleutel ingevuld voor mijn ontwikkeling. Welke berekening geldt nu de watersleutel wordt aangepast? Hebben jullie een overgangsregeling?

Voor nieuwe ontwikkelingen geldt de meest actuele watersleutel, zoals die op de website van Delfland staat.

Indien er al vooroverleg heeft plaatsgevonden en Delfland daarbij met de berekening van de wateropgave heeft ingestemd, mag aan de oude berekening worden vastgehouden. Hierbij hanteren wij een maximumtermijn tot drie jaar na de aanpassing van de watersleutel. Na die tijd gaan wij er vanuit dat, als de ontwikkeling nog niet is uitgevoerd, er alsnog getoetst wordt aan de meest recente berekening. Als de verhardingsgraad of andere relevante aspecten in de plannen worden aangepast, dient de wateropgave opnieuw te worden berekend volgens de meest recente watersleutel.

Gebruik van de watersleutel

Waarom zijn de peilgebiedsnamen zo lastig?

De watersleutel maakt gebruik van gegevens uit de watersysteemanalyses (WSA). De gebruikte codes voor peilgebieden zijn meestal de officiële peilgebiedsnamen. Door deze codes te gebruiken kan de watersleutel direct geactualiseerd worden wanneer er uit een WSA

nieuwe gegevens beschikbaar komen. Doordat de watersleutel gebruik maakt van een webversie van excel is het niet mogelijk om eerst de polder en daarna het peilvak te selecteren. Via de link in de watersleutel naar de kaart met peilgebieden kan de juiste peilgebiedsnaam worden opgezocht voor een ontwikkellocatie.

De watersleutel rekent niet goed/ de gegevens kloppen niet.

De watersleutel maakt gebruik van gegevens uit veel verschillende watersysteemanalyses. Wij doen ons best om alle data accuraat in de watersleutel te verwerken, toch kan het zijn dat voor een peilgebied gegevens ontbreken of onjuist zijn. Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met de wateradviseur voor uw gemeente. Delfland kijkt bij de beoordeling van de waterparagraaf naar de betrouwbaarheid van de watersleutel voor de ontwikkellocatie. In sommige gevallen zullen we aanvullend advies geven over het bepalen van de wateropgave.

De verharding neemt niet toe bij mijn ontwikkeling. Waarom moet ik dan toch compenseren? /Waarom moet ik de watersleutel dan toch invullen?

Delfland houdt in de watersleutel rekening met klimaatverandering. We gaan ervan uit dat een nieuwe ontwikkeling minimaal 50 tot 100 jaar mee gaat. Daarbij is het belangrijk om rekening te houden met een toename van hevige neerslag in die periode. Het is effectiever om bij de aanleg direct rekening te houden met de effecten van klimaatverandering, dan om achteraf adaptieve maatregelen te nemen.

Doordat de watersleutel de effecten van klimaatverandering meerekent bij het bepalen van de opgave, kan er ook als de verharding niet toeneemt een wateropgave ontstaan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet altijd worden aangetoond dat wordt voldaan aan de uitgangspunten van goed waterbeheer, waaronder het stand-still beginsel. Indien hiervoor de watersleutel wordt gebruikt, moet deze dus ook worden ingevuld voor ontwikkelingen waarbij de verharding niet toeneemt.

Bij ontwikkelingen waarbij een bestemming wijzigt, maar er geen nieuwbouw of herstructurering van de openbare ruimte plaatsvindt, is compensatie niet verplicht. Dit betreft bijvoorbeeld inpandige functiewijzigingen of de aanleg van ondergrondse leidingen. Voor dit type plannen hoeft de watersleutel niet te worden ingevuld.

In mijn gemeente is overstortbemaling aanwezig. Houdt de watersleutel daar rekening mee?

Ja, voor gebieden met overstortbemaling rekent de watersleutel met een hogere bemalingscapaciteit.

Mag ik compenseren in een ander peilgebied?

Delfland hanteert als voorkeursvolgorde:

- Compenseren binnen het plangebied
- Compenseren binnen het peilvak waar de ontwikkeling plaatsvindt
- Compenseren in een ander peilvak, waar de ontwikkeling op afwatert.

Indien het niet mogelijk is om te compenseren in het peilvak waar de ontwikkeling plaatsvindt, mag dus gecompenseerd worden door water te graven in een lager gelegen peilvak.

Welke verharding (planologisch/fysiek) hanteert de watersleutel?

Het watertoetsproces wordt ingezet bij bestemmingswijzigingen en de verandering in planologische situatie vormt dan ook uitgangspunt in de watertoetsprocedure. Echter, de

fysiek aanwezige verharding, zowel bebouwing als terreinverharding, is van belang voor het watersysteem.

Het is onwenselijk om bij het bepalen van de verhardingsgraad uitsluitend te kijken naar wat planologisch maximaal mogelijk zou zijn. Immers, in de meeste bestemmingen zijn in werkelijkheid onverharde delen aanwezig waar neerslag kan infiltreren, terwijl de verhardingsgraad vaak niet expliciet wordt begrensd. Delfland vindt het belangrijk om, zowel voor de huidige als de toekomstige situatie, een realistische inschatting te maken van de werkelijke verhardingsgraad die binnen de bestemming kan worden verwacht.

Bij gebieden die langere tijd braak hebben gelegen of nooit volgens de geldende bestemming verhard zijn geweest, is het soms onduidelijk welke verhardingsgraad leidend is. We adviseren in deze gevallen om een representatieve verhardingsgraad in te schatten door te kijken naar vergelijkbare gebieden of gebruik te maken van de uitgangspunten uit de in het verleden toegepaste ABC-normering (50% verharding voor stedelijk woongebied, 70% voor glasgebied, 80% voor bedrijventerrein).

Met name voor de verharding in tuinen van particulieren is het vaak lastig in te schatten welke verhardingsgraad realistisch is. Hierbij passen we maatwerk toe afhankelijk van het type woning en de grootte van de achtertuin. In het algemeen kan gesteld worden dat kleinere tuinen vaak relatief meer verhard zijn dan grotere tuinen. Als richtlijn adviseren we uit te gaan van 50 m² verharding, ongeacht de maat van de achtertuin. Indien de tuin kleiner is dan 50 m² adviseren wij te rekenen met 100 % verharding van de tuin.

Mijn ontwikkeling betreft een tijdelijke wijziging van het bestemmingsplan. Moet ik daarvoor ook compenseren?

De effecten van toename van verharding moeten ook bij tijdelijke wijzigingen worden gecompenseerd. Immers, voor de levensduur van de ontwikkeling moet aan het stand-still beginsel worden voldaan. Bij een tijdelijke situatie (minder dan 10 jaar) hoeft echter geen rekening te worden gehouden met klimaatverandering. In de watersleutel is de totale opgave verdeeld in een deel voor toename van verharding en een deel voor klimaat. Alleen het eerste deel hoeft in dit geval dus te worden gecompenseerd.

Hoe vul ik halfverharding/ waterpasseerbare verharding in in de watersleutel?

Indien waterpasseerbare verharding aansluit op een vasthoudmaatregel onder deze verharding, telt dit oppervlak als volledig verhard. Immers al het water dat op de verharding valt, voert dan af op de vasthoudmaatregel. De waterberging onder deze verharding wordt vervolgens meegenomen als invulling van de opgave.

Indien waterpasseerbare verharding wordt toegepast als mitigerende maatregel bovenop een normaal wegcunet mag deze als 50% verhard en 50% onverhard in de watersleutel worden opgenomen. Dit is een mitigerende maatregel die kan worden toegepast om meer neerslag te infiltreren. Echter zonder aanvullende maatregelen voldoet waterpasseerbare verharding niet aan de richtlijn voor vasthoudmaatregelen, omdat bij hevige neerslag de bergingscapaciteit niet kan worden gegarandeerd.

Is watersleutel toepasbaar voor grotere plannen?

De watersleutel is bedoeld als een snelle berekening van de wateropgave en is toepasbaar voor de meeste eenvoudige ruimtelijke ontwikkelingen. Voor grootschalige ontwikkelingen of ontwikkelingen in gebieden waar knelpunten in het watersysteem bekend zijn, is de watersleutel niet altijd geschikt, of kunnen er aanvullende eisen worden gesteld. Neem in deze gevallen contact op met de wateradviseur voor uw gemeente.

Is er een kruimelgevallenregeling voor hele kleine ontwikkelingen?

Indien een wateropgave ontstaat die kleiner is dan 5 m³ is compensatie niet verplicht. Het is altijd wenselijk neerslag vast te houden, ook voor kleine ontwikkelingen, daarom stimuleert Delfland klimaatadaptieve maatregelen. Omwille van werkbaarheid zullen we bij dergelijke kleine veranderingen echter niet actief toetsen op watercompensatie. Dit is in de watersleutel verwerkt. Bij kleine ontwikkelingen moet de watersleutel dus wel worden ingevuld, maar zal de opgave naar 0 worden afgerond.

Als ik aan de watersleutel voldoe ben ik dan automatisch beschermd voor wateroverlast (provinciale norm)?

De Watersleutel berekent de benodigde berging om negatieve effecten van de ontwikkeling op het hele peilgebied te beperken. De initiatiefnemer dient daarnaast zorg te dragen voor voldoende hoogteligging om beschermd te zijn tegen inundatie vanuit het oppervlaktewater.

Klimaat

Welk klimaatscenario wordt gebruikt voor de berekening van de wateropgave?

In de watersleutel wordt gerekend met de meest actuele neerslagstatistiek en klimaatscenario's van het KNMI. Op dit moment is dat KNMI 2019. Voor de huidige situatie (voor uitvoering van de ruimtelijke ontwikkeling) wordt gerekend met de meest recente neerslagstatistiek. Voor de toekomstige situatie (na uitvoering van de ruimtelijke ontwikkeling) houdt de watersleutel rekening met het WI centr klimaatscenario voor 2050. Wanneer er nieuwe statistiek en klimaatscenario's beschikbaar komen, wordt de watersleutel aangepast. In dat geval geldt eveneens de overgangperiode voor plannen waarbij al overeenstemming is over de wateropgave, zoals eerder is benoemd.

Wordt met de watersleutel water-op-straat-problematiek opgelost? / Houdt de watersleutel rekening met de stresstest?

De watersleutel berekent het effect van een ruimtelijke ontwikkeling op het oppervlaktewatersysteem. Oppervlaktewater en riolering zijn twee verschillende systemen die verschillend op hevige neerslag reageren. (Delflands oppervlaktewatersysteem is met name gevoelig voor neerslag met een groot volume, terwijl in de riolering knelpunten ontstaan bij buien met een hoge intensiteit.) De opgave die met de watersleutel wordt berekend is daarmee niet geschikt om knelpunten in het stedelijk watersysteem op te lossen. De gemeente kan (bijvoorbeeld in een hemelwaterverordening) andere eisen stellen voor het vasthouden van hemelwater om de riolering te ontlasten.

Afhankelijk van de uitwerking van de compenserende maatregel kan de wateropgave vanuit de watersleutel wel bijdragen aan het beperken van water-op-straat. Delfland heeft een voorkeur voor het graven van water als compensatie, in dat geval is er geen effect op de riolering. Als open water aantoonbaar niet mogelijk is, kan gekozen worden voor vasthoudmaatregelen. Deze kunnen zo worden aangelegd dat ze zowel voor het watersysteem effectief zijn, als de riolering ontlasten of bijdragen aan het beperken van hitte-stress.

Delfland geeft met de watersleutel een wateropgave aan. Van de gemeente moet ik ook water vasthouden. Is dat niet dubbel?

Het waterschap en gemeentes hebben verschillende instrumenten en zijn verantwoordelijk voor verschillende type systemen, daardoor kan de wateropgave verschillen. Het is niet nodig om beide opgaves bij elkaar op te tellen of los te realiseren. Indien vanuit de gemeentelijke verordening een hogere opgave voortkomt dan Delfland voorschrijft, geldt de zwaarste

opgave. Mits wordt aangetoond dat voor de bergingsopgave die met de watersleutel is berekend, ook aan de richtlijnen van Delfland voor vasthoudmaatregelen wordt voldaan.

Delfland geeft subsidie voor klimaatadaptatie, mag ik deze inzetten voor de opgave uit de watersleutel?

De Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie is gericht op inwoners, stichtingen, verenigingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hen te stimuleren zelf aan de slag te gaan met het klimaatadaptief inrichten van hun buurt, wijk, straat of perceel. Deze partijen kunnen een stimuleringsbijdrage aanvragen voor het uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen, mits deze niet voortkomen uit een verplichting vanuit de watertoetsprocedure/ gemeentelijke hemelwaterverordening of andere wettelijke instrumenten.

Bij nieuw-/ of herbouw vindt Delfland het vanzelfsprekend dat de ontwikkelaar zijn plan toekomstbestendig realiseert. Daarvoor is de stimuleringsregeling dus niet inzetbaar. Indien de initiatiefnemer meer doet dan vanuit de watertoetsprocedure, gemeentelijke hemelwaterverordening of andere instrumenten verplicht wordt gesteld, is het voor de aanvullende maatregelen wel mogelijk om de stimuleringsregeling in te zetten.